

Aktywizacja społeczna i włączenie społeczne

Dzięki Funduszom Europejskim wsparcie mogą otrzymać nie tylko osoby będące czasowo bez pracy, ale także te zagrożone wykluczeniem społecznym, czy ubóstwem. Z jakich powodów ktoś może znaleźć się w takiej sytuacji? Z jakich działań mogą skorzystać takie osoby? Czy jest dla nich szansa na powrót do aktywności społecznej?

Przypomnijmy, że osobą niepracującą, czy inaczej bezrobotną, jest osoba - członek rodziny obywatela polskiego, niezatrudniona i niewykonywująca żadnej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie. Jeżeli jest to osoba niepełnosprawna, to musi być zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia, co najmniej w połowie wymiaru tego czasu pracy. Osoba chcąc zarejestrować się w urzędzie pracy jako bezrobotna musi mieć ukończone 18 lat i nie może pobierać stałych świadczeń emerytalnych, czy rentowych.

Wśród osób bezrobotnych są takie, które mogą mieć chwilowe problemy ze znalezieniem pracy. Znalazły się w tej sytuacji np. z powodu redukcji zatrudnienia w firmie, w której dotychczas pracowały. Mają jednak odpowiednie kwalifikacje i możliwości, by szybko powrócić na rynek pracy. Są jednak bezrobotni w trudniejszej sytuacji. To osoby w wieku zagrożonym bezrobociem, pozostające bez pracy przed dłuższy czas, posiadające niskie kwalifikacje zawodowe, czy osoby próbujące wrócić na rynek pracy po przerwie np. spowodowanej urlopem macierzyńskim. Do tej grupy zalicza się także osoby z niepełnosprawnością, bądź borykające się z problemami bytowymi lub mające trudną sytuację rodzinną.

Do wszystkich tych grup z pomocą wychodzą instytucje publiczne korzystające ze środków

Funduszy Europejskich, nie tylko urzędy pracy, ale także ośrodki pomocy społecznej i powiatowe centra pomocy rodzinie.

Pierwsze kroki... do urzędu pracy

Oferta urzędów pracy jest szeroka, o czym pisaliśmy w poprzednich odcinkach naszego cyklu dotyczącego Funduszy Europejskich. Przypomnijmy jednak kilka kwestii.

Zanim urząd pracy zaproponuje nam wsparcie, najpierw musimy zarejestrować się na „liście osób bezrobotnych”. Nie ma z tym dużo formalności. Rejestracja przebiega sprawnie. Jest to bardzo ważny etap, podczas którego doradca zawodowy (osoba, która będzie aktywnie pomagać nam znaleźć pracę) będzie zadawał szczegółowe pytania dotyczące naszej sytuacji zawodowej, wykształcenia, czy ewentualnych przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania jakiejś pracy. Na tej podstawie doradca przygotowuje dla nas indywidualny plan działania, dobierając odpowiednie formy aktywizacji zawodowej.

Na liście dostępnych usług, jakie może nam zaoferować urząd pracy są m.in.:

Staż (bon stażowy), najbardziej popularna forma aktywizacji zawodowej. Oferta ta jest skierowana głównie do osób, które nie przekroczyły 30 roku życia, choć pojawiają się także staże dla osób starszych, finansowane z Funduszu Pracy. Przyznanie takiego Bonu Stażowego gwaran-

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogardzie

tuje skierowanie na maksymalnie półroczny staż u wybranego pracodawcy. Musi to być jednak taki pracodawca, który zobowiąże się, że po upływie 6 miesięcy zatrudni bezrobotnego na umowę o pracę.

Bon zatrudnieniowy, który stanowi gwarancję zrefundowania pracodawcy części kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenie społeczne w związku z zatrudnieniem bezrobotnego posiadacza bonu przez okres 12 miesięcy. Taki bon jest przyznany zarejestrowanej osobie bezrobotnej w wieku do 30 roku życia, która samodzielnie chce znaleźć pracodawcę, który zatrudni ją na 18 miesięcy, a więc zadeklaruje, że przynajmniej przez pół roku po wyczerpaniu bonu poniesie już samodzielnie koszty związane z zatrudnieniem.

Szkolenia. Może też tak się zdarzyć, że bezrobotny znajdzie sam pracodawcę, ale ten będzie od niego wymagał nabycia dodatkowych umiejętności przez pod-

jęciem pracy. Szkolenia kosztują, ale trudno też oczekiwać, że osoba niemająca pracy będzie miała środki na doksztalcanie. Tu także z pomocą przyjdzie urząd pracy, który może takiej osobie przyznać bon szkoleniowy, gwarantujący skierowanie jej na wybrane szkolenie i pokrycie kosztów. W ramach bonu szkoleniowego finansowane są nie tylko koszty szkoleń, ale i pobytu, jeśli one się odbywają poza miejscem zamieszkania.

Bon zasiedleniowy – to oferta dla bezrobotnych, którzy znajdują prace poza miejscem zamieszkania i potrzebują środków pieniężnych na start. Maksymalna kwota pomocy wynosi tu 5 tys. zł. Pieniądze te przydadzą się np. na wynajęcie mieszkania w miejscowości, w której podjęliśmy pracę.

Nie tylko dla „młodych”

Urzędy pracy oferują też pomoc dla osób powyżej 30 roku życia. Są to:

- **Prace interwencyjne**, czyli zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę, który otrzyma z urzędu pracy częściowe dofinansowanie wynagrodzenia. O takie wsparcie może ubiegać się sam pracodawca. Tu warto dodać, że bezrobotni powyżej 50 roku życia mogą korzystać z prac interwencyjnych w wydłużonym okresie.

- **Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska miejsca pracy**, dofinansowanie działalności gospodarczej. To pomoc finansowa udzielana przez powiatowe urzędy pracy w związku z utworzeniem lub doposażeniem stanowiska pracy i zatrudnieniem na tym stanowisku skierowanej osoby bezrobotnej przez okres 24 miesięcy. O takie wsparcie może ubiegać się firma prywatna, w tym szkoły lub przed-

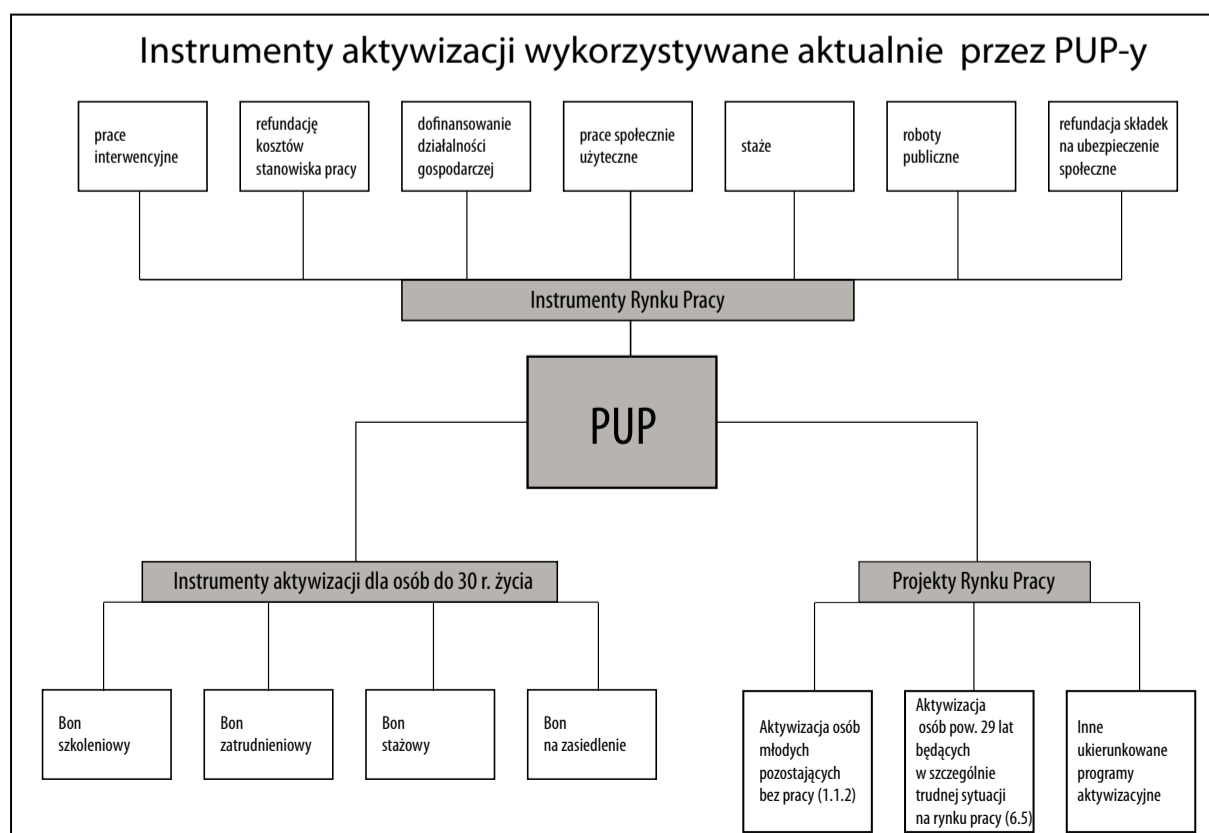
szkole niepubliczne, oraz rolnicy posiadający gospodarstwa rolne.

- **Prace społecznie użyteczne** to forma wsparcia skierowana do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku i jednocześnie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Prace te odbywają się bez nawiązania stosunku pracy ani umowy o pracę. Organizowane są one przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub działalnością na rzecz społeczności lokalnej. Prace te mogą być wykonywane w wymiarze do 10 godzin tygodniowo.

- **Roboty publiczne**, czyli działanie nieco podobne do prac interwencyjnych, tyle że tu pracodawcą jest instytucja publiczna, która otrzymuje częściową refundację kosztów zatrudnienia.

- **Dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie osoby bezrobotnej 50+** (powyżej 50 roku życia). To działanie będące odpowiedzią na wzrastającą liczbę bezrobotnych między 55 a 64 rokiem życia. Dofinansowanie wynagrodzenia bezrobotnego w wieku 50 lat i więcej, skierowanego przez urząd pracy, przysługuje przez okres: 12 miesięcy w przypadku bezrobotnych w wieku 50 lat - 60 lat, 24 miesięcy w przypadku bezrobotnych, którzy ukończyli 60 lat. Wysokość dofinansowania wynosi maksymalnie do 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę miesięcznie.

Z większości powyższych form aktywizacji mogą też korzystać osoby w trudnej sytuacji zdrowotnej, czy z niepełnosprawnością ruchową. Źródła finansowania aktywizacji zawodowej zależą od tego, czy taka osoba, zgłaszająca się jako poszukująca pracy otrzymuje świadczenie rentowe czy też nie. Dla tej pierwszej grupy osób płatnikiem konkretnego programu aktywizacji zawodowej jest Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Natomiast powiatowe urzędy pracy są instytucją obsługującą środki skierowane przez PFRON, ale także wskazujące konkretne działania mające na celu przywrócenie na rynek pracy osoby niepełnosprawnej pobierającej świadczenia rentowe. Jednym z takim programów jest doposażenie miejsca pracy. To forma wsparcia zawodowego z jakiej najchę-

niej korzystając przedsiębiorcy chcący zatrudnić osoby bezrobotne mające stwierdzoną niepełnosprawność. Dzięki dofinansowaniu mogą bowiem spełnić wymogi dostosowania miejsca pracy dla osoby niepełnosprawnej, tworząc jej bezpiecznie i komfortowe warunki, minimalizujące ich zdrowotne trudności mogące utrudniać wykonywanie powierzonych obowiązków.

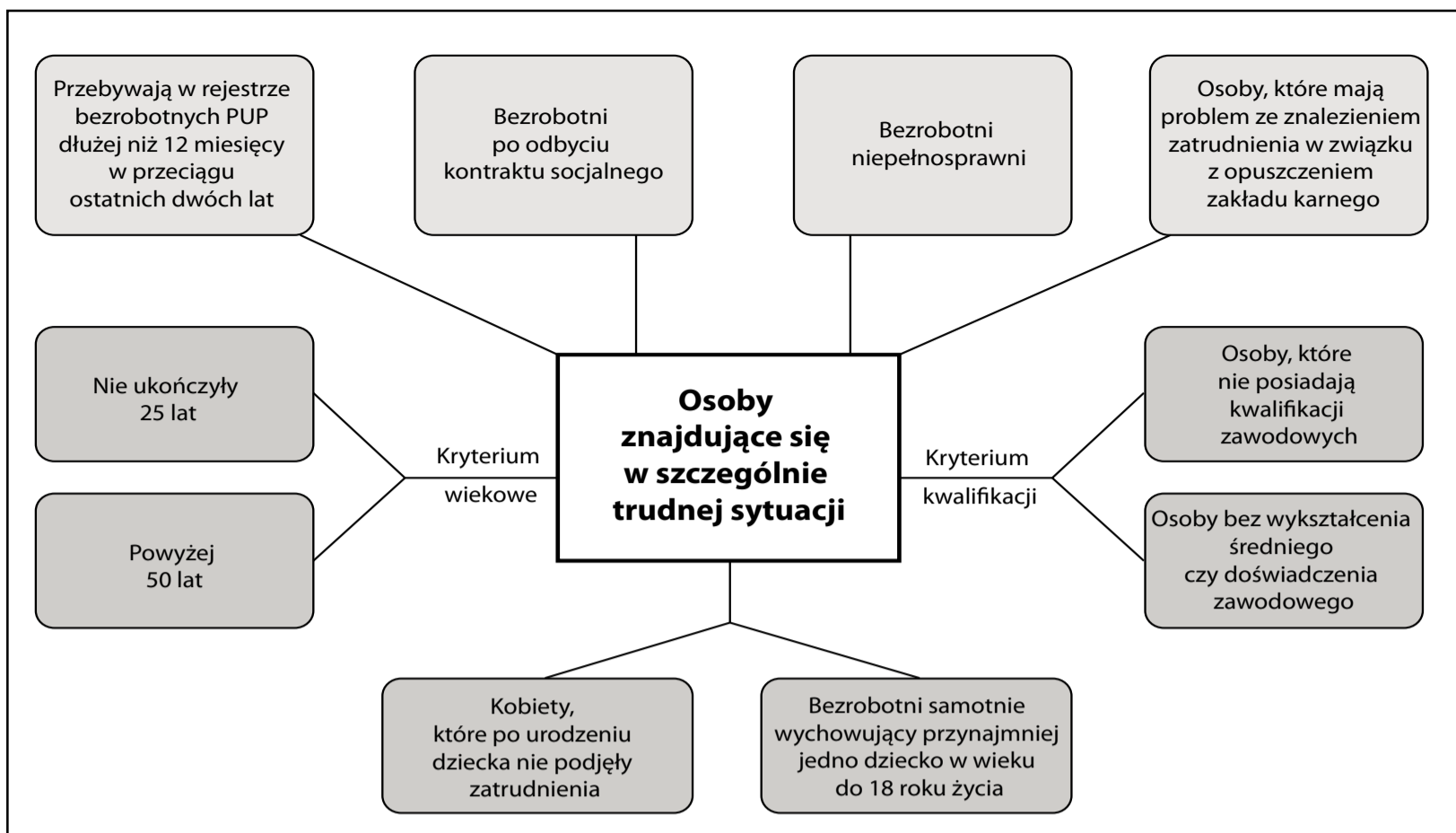
Powyższe formy są realizowane przez urzędy pracy. Warto tam się udać, aby dowiedzieć się, czy możemy skorzystać z pomocy i w jakim stopniu ta pomoc zostanie nam udzielona.

Wsparcie dla osób w trudnej sytuacji...

Jak już informowaliśmy, osoby w szczególnie trudnej sytuacji bytowej, wywołanej brakiem stałego zatrudnienia, to takie, które np. poprzez długotrwałą sytuację ekonomiczną są zagrożone wykluczeniem społecznym. Z punktu widzenia rynku pracy są to także osoby do 30 i powyżej 50 roku życia, osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych, kobiety próbujące wrócić do pracy po urlopach macierzyńskich, mieszkańcy małych miejscowości. Do grupy tej zalicza się osoby z niepełnosprawnością, długotrwale bezrobotne.

Z myślą o tych osobach przygotowano kompleksowy program wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego. To program skierowany do osób powyżej 29 roku życia, zarejestrowanych w urzędzie pracy jako bezrobotne. Projekt skierowany jest także do osób niepełnosprawnych. W ramach tego programu osoba w trudnej sytuacji pozostająca bez pracy może liczyć na pomoc w pośrednictwie pracy w zakresie wyboru zawodu zgodnego z kwalifikacjami i kompetencjami wspieranej osoby lub poradnictwo zawodowe w zakresie planowania rozwoju kariery zawodowej, w tym podnoszenia lub uzupełniania kompetencji i kwalifikacji zawodowych. Otrzyma możliwość podniesienia kwalifikacji zawodowych poprzez szkolenia, a także staże i praktyki (opisane wyżej). Wsparciem dla takich osób będzie też np. pomoc w pokryciu kosztów dojazdu, czy zasiedleniu – o czym również wspominaliśmy wyżej.

W przypadku osób z niepełnosprawnością program przewiduje

np. niwelowanie barier architektonicznych.

Takie osoby mogą zgłaszać się o wsparcie do ośrodków pomocy społecznej czy też powiatowych centrów pomocy rodzinie. Oczywiście warunkiem jest, czy dana instytucja otrzyma dofinansowanie na powyższe działania.

Kiedy brakuje już na wszystko...

W najtrudniejszej sytuacji są te osoby, które ze względu na swoje położenie zagrożone są realnym ubóstwem, wykluczeniem społecznym, bądź taka sytuacja już ich dotyczy. Osoby takie nie mogą same przezwyciężyć trudnych sytuacji życiowych. To osoby z niepełnosprawnością, niesamodzielne, pozostają w pieczy zastępczej (piecza sprawowana nad dzieckiem w przypadku niemożności zapewnienia mu opieki i wychowania przez rodziców), bezdomne. Dla osób znajdujących się w takiej sytuacji stworzono „Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej”. O dofinansowanie projektu w trybie konkursowym w ramach w/w działania mogą się ubiegać: ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie.

W ramach tego programu dostępnych jest wiele form wsparcia. Wśród nich jest wsparcie opiekuńcze i usługi asystenckie

(asystenci/pracownicy socjalni przydzielani rodzinie do współpracy). Pomaga to rodzinie wrócić do samodzielności i aktywności społecznej czy podaje pomocną dłoń przy edukacji dzieci, robieniu zakupów, planowania domowego budżetu, wspierania w zakresie poszukiwania pracy. Jest łącznikiem między rodziną a ośrodkiem opieki społecznej, czy innymi instytucjami publicznymi, z którym współpracuje rodzina będąca w trudnym okresie. Ma też za zadanie oferować jej w miarę możliwości pomoc psychologiczną.

Poza asystentem rodziny, osoby w trudnej sytuacji społecznej mogą liczyć m.in. na kursy i szkolenia umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji zawodowych, praktykę zawodową lub staż w spółdzielni socjalnej, przedsiębiorstwie społecznym, czy w przedsiębiorstwie (po konsultacji z właściwym powiatowym urzędem pracy w przypadku, gdy klientem jest osoba bezrobotna). W przypadku osób niepełnosprawnych mogą to być działania na rzecz aktywizacji zawodowej realizowane w warsztatach terapii zajęciowej, ale także pośrednictwo pracy – wsparcie w zakresie współpracy z urzędem pracy, wspólne poszukiwanie ofert, uczestnictwo w targach pracy. Dostępne są też działania mające na celu likwidację barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, a w razie konieczności przewóz osoby niesamodzielnej do placówki zdrowia, lub per-

sonelu sprawującego opiekę związane bezpośrednio nad taką osobą do konkretnego miejsca. Dotyczy to także np. dowożenia posiłków.

Dla wszystkich osób z grupy „zagrożonych wykluczeniem i ubóstwem” proponuje się też działania wspólne, niezależnie od sytuacji zdrowotnej, jak np. edukacyjne. Tu możliwe jest np. nie tylko szkolenie, ale także sfinansowanie zajęć szkolnych, które mają pomóc uzupełnić wykształcenie, czy naukę nowego zawodu (chodzi tu głównie o dzieci i młodzież z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa i wykluczenia).

Takie rodziny mogą również liczyć na pomoc w zakresie ochrony zdrowia. Chodzi tu o likwidację przeszkód, które utrudniają aktywność zawodową. Przewidziano m.in. skierowanie i sfinansowanie terapii psychologicznej, rodzinnej lub psychospołecznej dla rodzin lub osób, czy terapii odwykowych. Podsumowując, taka pomoc to wszechstronne działania, które mają pomóc wrócić na rynek pracy oraz do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym osób zagrożonych ubóstwem, lub wykluczeniem społecznym, a także wesprzeć w rozwiązywaniu codziennych problemów.

Chcesz skorzystać z takiej pomocy? Skonstatuj się z najbliższym centrum pomocy rodzinie lub ośrodkiem pomocy społecznej. Wszelkie dane kontaktowe dla osób z terenu naszego powiatu podajemy obok. Zawsze też możesz udać się do urzędu pra-

cy, gdzie również zostaniesz poinformowany o możliwościach jakie oferują ci działania finansowane w ramach Funduszy Europejskich. Być może ten mały krok będzie początkiem nowego życia i wyjścia z trudnej sytuacji.

opr Marcin Simiński

ADRESY OŚRODKÓW

Ośrodek Pomocy Społecznej w Stepnicy
ul. T. Kościuszki 4, 72-112 Stepnica
tel. 91 418 85 21
ops@stepnica.pl

Ośrodek Pomocy Społecznej w Przybiernowie
Cisowa 3, 72-110 Przybiernów
Tel.: 91 418 64 54
ops@przybiernow.com.pl

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogardzie
ul. 3 Maja 6b, 72-200 Nowogard
ops@nowogard.pl
tel. 91 392 62 89

Ośrodek Pomocy Społecznej w Osinie
Osina 62, 72-221 Osina
tel. 91 39103 99
ops@osina.pl

Ośrodek Pomocy Społecznej w Maszewie
Plac Wolności 2, 72-130 Maszewo
opsmaszewo@o2.pl

Ośrodek Pomocy Społecznej w Goleniowie
ul. Pocztowa 13, 72-100 Goleniów
tel. 91 460 14 72
ops@goleniow.pl

Więcej bezpłatnych informacji znajdziesz na www.funduszeuropejskie.gov.pl oraz w Punktach Informacyjnych Funduszy Europejskich

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Projekt jest współfinansowany w ramach Konkursu dotacji dla prasy lokalnej na działania informacyjne dotyczące Funduszy Europejskich, ze środków Funduszu Spójności Unii Europejskiej